Dziennik Urzędowy

ces. i król. Komendy obwodowej w Opocznie.

Rocznik II. część I.—Wydana i rozesłana dnia 10 stycznia 1916 roku.

I. DZIAŁ OGÓLNY.

1.

Przewózka przesyłek urzędowych.

L. 10070. 9/12. 1915.

Z dniem 15 grudnia b. r. będzie w tutejszym obwodzie otworzony regularny knrs konnych i pieszych posłańców w celu przesyłek wszystkich listów urzędowych, a to tak Komend wojskowych jak i Urzędów gminnych.

Listy prywatne opłacone są również do przesyłki dopuszczone z tem jednak zastrzeżeniem, że Zarząd wojskowy za listy te nie bierze żadnej odpowiedzialności.

Kurs ten połączy Komendę obwodową (Urząd poczty etapowej) w Opocznie z wszystkimi Posterunkami żandarmeryi, straży skarbowej i Urzędami gminnymi, jakoteż wszystkie wymienione Urzędy między sobą.

O rozkładzie ruchu posłańców i bliższych szczegółach należy się powiadomić w najbliższym posterunku żandarmeryi lub straży skarbowej.

Konnych posłańców dostarcza Zarząd wojskowy. Potrzebnych posłańców pieszych dostarczą na żądanie przynależnych posterunków żandarmeryi urzędy gminne. Gminy ponoszą koszty utrzymania pieszych posłańców, jakoteż są za nich odpowiedzialne.

Z dniem otwarcia kursu posłańców zwalnia się urzędy gminne z obowiązku przesyłania poczty w dotychczasowy sposób (stójki).

Rozporządzenie to należy podać do ogólnej wiadomości.

II. DZIAŁ ADMINISTRACYJNY.

Gminne.

2.

Włączenie miejscowości Inowłódź po prawej stronie Pilicy do obwodu Opoczno.

L. 10884. 20/12. 1915.

Dnia 18 grudnia 1915 została miejscowość Inowłodz po prawej stronie Pilicy przyłączona do obwodu Opoczno i włączona do gminy Studzianna.

Dla miejscowości tej został Karol Gołaszewski zatwierdzony w charakterze sołtysa.

Służbę bezpieczeństwa w tej miejscowości spełnia Posterunek Żandarmeryi w Poświętnem, a służbę skarbową Posterunek straży skarbowej w Dębie.

3.

Ustanowienie zarządcy gminy w Przysusze.

L. 11057. 22/12. 1915.

W miejsce Albina Schörmera, Wójta gminy Przysucha, który okazał się nieodpowiedni na to stanowisko, został zamianowany c. i k. Zarządcą gminy Jan Kmieć, c. i k. żandarm zapasowy.

Sprawy wyznaniowe i prowadzenie stanu cywilnego.

4.

Izraelickie gminy wyznaniowe.

L. 9792. 15/12. 1915.

I.

Gmina wyznaniowa Opoczno.

Gminy: Opoczno miasto, Opoczno wieś z wyjątkiem miejscowości Trzaskowice, Zajączków, Owczary, Kuniczki, Janków, Stużno, Unewel, Radonia, Białaczów z wyjątkiem samego Białaczowa, Niewierszyn z wyjątkiem miejscowości Aleksandrów i gmina Kszczonów z wyjątkiem miejscowości: Augustów, Budy, Jedlina, Klunów, Wólka Karwicka, Mroczków, Rozwady, Rożek, Sniarki i Wywóz.

II.

Gmina wyznaniowa Przysucha.

Gminy: Przysucha i Skrzyńsko.

III.

Gmina wyznaniowa Żarnów.

Gminy: Topolice, Machory, Wielka Wola, Sworzyce i miejscowości: Białaczów gminy Białaczów i Aleksandrów gminy Niewierszyn.

IV.

Gmina wyznaniowa Klwów.

Gmina Klwów, miejscowości: Odrzywół, Wysokin, Ceteń, Kłonna i Kamienna Wola gminy Ossa,—Przystałowice duże, Przystałowice małe, Bąków, Sady, Rdzuchów, kolonia Rdzuchów, Wo-

la Węcieżowa gminy Rusinów i wreszcie miejscowości: Ulów, Borowina i Walizka gminy Potworów obwodu Radom.

V.

Gmina wyznaniowa Drzewica.

Gminy: Drzewica, Studzianna, Rusinów, Goździków, Ossa z wyjątkiem miejscowości: Odrzywół, Wysokin, Ceteń, Kłonna i Kamienna Wola, dalej Trzaskowice gminy Opoczno wieś, a wreszcie gmina Rusinów prócz miejscowości, należących do gminy wyznaniowej Klwów.

Szkolnictwo.

5.

Rozporządzenie c. i k. Wojskowego Jeneralnego Gubernatora

z 31. Października 1915 r. (Dz. roz. gen. Gub. woj. Cz. II. 7).

Szkolnictwo ludowe.

Na podstawie rozporządzeń Naczelnego Wodza armii z 7. marca 1915 dz. rozp. l. 6 i z 17. października 1915 dz. rozp. l. 41 zarządza się, co następuje:

A.

Publiczne szkoły ludowe.

I. Zakładanie szkół, uczęszczanie do szkół.

Nauka i wychowanie dzieci w publicznych szkołach ludowych odbywają się bezpłatnie; opłaty szkolnej od rodziców pobierać nie wolno.

Istniejące szkoły należy z reguły dalej prowadzić (§ 6 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii); nauki udziela się przez cały rok szkolny.

§ 2.

Komenda obwodowa może, uwzględniając stosunki komunikacyjne, utworzyć z kilku szkół istniejących w tej samej miejscowości jedną lub kilka więcejklasowych szkół.

Z reguły nie powinna żadna z klas liczyć więcej jak 60 dzieci.

W miarę potrzeby otwiera się klasy równorzędne i rozłącza się dzieci wedle płci.

§ 3.

Zakładanie nowej szkoły (§ 6 Naczelnego Wodza armii) zarządza się tylko wówczas, jeżeli:

1.) zachodzą wszystkie warunki zabezpieczające skuteczną naukę i dobre wychowanie dzieci;

2.) jedna lub więcej gmin razem zobowiąże się do ponoszenia przynajmniej 40% wszelkich wydatków.

§ 4.

Rodzice lub ich zastępcy, którzy dziecko do szkoły zapisują, mają przytem złożyć pisemne oświadczenie, że będą się starać, aby dziecko regularnie do szkoły uczęszczało.

II. Nauka.

Liczbę godzin dla poszczególnych przedmiotów nauki, tudzież i dla nauki religii, oznacza plan naukowy.

Aż do wprowadzenia własnych planów naukowych należy przy udzielaniu nauki postępować wedle ogólnych prawideł, zawartych w planach naukowych, obowiązujących w równorzędnych publicznych szkołach ludowych sąsiednich obszarów austryacko-węgierskiej monarchii. Kierownictwo szkoły może stosownie do każdoczesnych stosunków miejscowych, przy równoczesnem zawiadomieniu Komendy obwodowej, przedsięwziąć zmiany w planie naukowym.

Jako regulamin szkolny należy narazie zastosować przepisy obowiązujące w sąsiednich obszarach austryacko-węgierskiej monarchii o ile ze względu na miejscowe stosunki, nie okaże się koniecznem poczynienie w nich zmian przez komendanta obwodowego; każde kierownictwo szkoły otrzyma te przepisy bezpłatnie.

§ 6.

Na razie wolno używać książek szkolnych i środków naukowych dozwolonych w sąsiednich obszarach austryacko-węgierskiej monarchii.

Dotychczas używanych książek szkolnych i środków naukowych wolno i nadal używać, o ile treść ich nie zawiera tendencyi przeciwnej monarchii i państwom z nią sprzymierzonym a rosyjskie napisy zostaną zastąpione przez napisy w języku wykładowym.

§ 7.

Zarządzenia władzy kościelnej lub organów dotyczącego stowarzyszenia religijnego, odnoszące się do nauki religii i ćwiczeń religijnych, (§ 3 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii) należy podawać do wiadomości komendy obwodowej. O ile przeciw tym zarządzeniom nie zachodzą ustawowe przeszkody, będą one uwzględnione przy układaniu podziału godzin.

§ 8.

W szkołach ludowych najmniej czteroklasowych z językiem wykładowym polskim lub ukraińskim, stanowi język niemiecki, począwszy od trzeciej klasy, obowiązkowy przedmiot nauki.

We wszystkich szkołach ludowych z niemieckim lub ukraińskim językiem wykładowym, stanowi język polski, obowiązkowy przedmiot nauki.

III. Organa nadzoru szkolnego.

§ 9.

Jako organ dla kierownictwa i nadzoru nad nauką i wychowaniem w szkołach, przydzielonym jest do komendy obwodowej inspektor szkolny obwodowy.

Zarządzenia w sprawach nauki, wychowania, metody nauczania i karności szkolnej wydaje inspektor szkolny obwodowy w imieniu komendanta obwodowego; nauczycielstwo winno je zatem bezwarunkowo przestrzegać. Komendantowi obwodowemu zastrzeżone jest prawo zmiany tych zarządzeń.

§ 10.

Jako organ ekonomicznego zarządu szkół zostaje w każdej gminie, w której istnieje jedna lub więcej publicznych szkół ludowych,ustanowiona przez komendanta obwodowego rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna miejscowa winna w szczególności:

a) zestawić preliminarz wydatków szkolnych dla każdej poszczególnej szkoły na przyszły rok szkolny;

b) dawać komendzie obwodowej wyjaśnienia odnoszące się do administracyi szkoły i pokrycia potrzebnych do tego wydatków;

c) udzielać rad mających na celu dobro szkoły i przedstawiać komendzie obwodowej stosowne wnioski.

§ 11.

W skład rady szkolnej miejscowej wchodzą jako członkowie bez prawa do wynagrodzenia:

a) zastępca gminy;

b) dwóch mężów zaufania komendy obwodowej;

c) kierownik szkoły; o ile zaś w gminie istnieje więcej szkół, kierownik szkoły, wyznaczony przez komendanta obwodowego;

d) zastępca kościoła katolickiego mianowany przez władzę kościelną;

e) po jednym zastępcy ewangielickiego lub mojżeszowego stowarzyszenia religijnego, zamianowanym przez właściwą władzę wyznaniową, o ile zajdzie tego potrzeba ze względu na odpowiednią ilość dzieci szkolnych odnośnego wyznania.

O tem, czy potrzeba taka zachodzi, decyduje komenda obwodowa.

§ 12.

Komendant obwodowy mianuje przewodniczącego z pośród członków rady szkolnej miejscowej.

§ 13.

Rada szkolna miejscowa zgromadza się w miarę potrzeby, na zaproszenie przewodniczącego lub na ewentualne zarządzenie komendanta obwodowego i przeprowadza uchwały absolutną większością głosów obecnych członków.

W razie równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 14.

Członkowie rady szkolnej miejscowej mieszkający w gminie są obowiązani brać udział w posiedzeniach.

§ 15.

Komendant obwodowy może poszczególnych członków usunąć od ich obowiązków, względnie radę szkolną miejscową rozwiązać.

Na wypadek rozwiązania rady szkolnej miejscowej, postanawia komendant obwodowy w jaki sposób jej agendy, aż do czasu nowego ukonstytuowania się, załatwiane być mają.

IV. Siły nauczycielskie.

§ 16.

Siłom nauczycielskim przysługuje tytuł «nauczyciel» lub «nauczycielka».

Sile nauczycielskiej, kierującej szkołą, przysługuje tytuł «kierownik szkoły» lub «kierowniczka szkoły».

§ 17.

Podania o posady nauczycielskie należy wnosić do komendy obwodowej, w której obszarze urzędowym znajduje się odnośna szkoła. Potrzebne dowody uzdolnienia należy dołączyć.

W podaniu należy zaznaczyć, czy starający się przyjąłby ewentualnie posadę nauczycielską także i w innym obwodzie.

O ile posada nauczycielska, o którą petent specyalnie się ubiegał, innemu petentowi nadaną została, należy podanie przedłożyć jeneralnemu gubernatorstwu, celem ewentualnego uwzględnienia, przy obsadzaniu innych posad nauczycielskich.

§ 18.

Mianowanie sił nauczycielskich na podstawie § 7 rozporządenia Naczelnego Wodza armii, następuje tylko na czas wojny i jest w każdej chwili odwołalnem.

W dekrecie nominacyjnym należy wymienić obowiązki, tudzież pobory i prawa z daną posadą nauczycielską połączone.

§ 19.

Przy obsadzaniu posad nauczycielskich należy w pierwszym rzędzie uwzględnić podania tych, którzy pochodzą z tutejszego kraju.

§ 20.

Przy ustanawianiu poborów przez komendanta obwodowego należy w myśl § 9 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii stosować się do następujących zasad:

A.

Siły nauczycielskie, które dotychczas w Polsce zajmowały posady nauczycielskie otrzymują:

a) tytułem płacy zasadniczej wszelkie dotychczasowe pobory lub — jeżeli pozostawały dotychczas na innej posadzie nauczycielskiej, — wedle uznania komendanta obwodowego, te pobory, które pobierały na ostatniej posadzie służbowej, albo które przyznane były ich poprzednikowi na danej posadzie:

b) 25% wypłacanych w gotówce poborów płacy zasadniczej tytułem dodatku drożyźnianego.

c) mieszkanie w naturze, względnie dodatek na mieszkanie (relutum), równający się 20% wypłacanych w gotówce poborów od płacy zasadniczej.

B.

Siły nauczycielskie, pozostające w publicznej służbie szkolnej w austryacko-węgierskiej monarchii otrzymują swoje dotychczasowe pobory i prócz tego dyetę w wysokości 5 koron dziennie.

C.

Nowo zamianowane siły nauczycielskie otrzymują:

a) stosownie do swego uzdolnienia płacę w rocznej kwocie 700 do 900 koron;

b) mieszkanie w naturze, albo dodatek na mieszkanie (relutum) w wysokości 20% poborów wypłacanych w gotówce.

D.

Kierujące siły nauczycielskie w szkołach o kilku siłach nauczycielskich lub w szkołach więcejklasowych otrzymują za kierownictwo remuneracyę w rocznej kwocie 100 koron za każdą klasę etatową.

§ 21.

Datek należący się duszpasterzom za udzielanie nauki religii w myśl § 5, ust. 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 7 marca 1915 dz. rozp. l. 5. dotyczącego spraw wyznaniowych, oblicza się na podstawie najwyższych poborów, które otrzymuje nauczyciel tej samej szkoły, stosownie do § 20. A, lit. a) przyjmując, że tygodniowy wymiar nauki odnośnego nauczyciela wynosi 30 godzin.

Nauczycielom religii udzielającym nauki religii w szkołach oddalonych ponad 2 kilometry od ich miejsca zamieszkania, dostarcza się potrzebnych podwód na rachunek wydatków szkolnych.

§ 22.

Normalny wymiar obowiązkowych godzin siły nauczycielskiej wynosi tygodniowo 30 godzin, kierującej siły nauczycielskiej 20 godzin.

Nadto można zobowiązać siły nauczycielskie do udzielania godzin nadobowiązkowych aż do 6 godzin tygodniowo, za osobną remuneracyą w wysokości rocznych 30 koron za każdą godzinę.

O potrzebie powołania sił pomocniczych i o wysokości wynagrodzenia przypadającego im na podstawie dotyczącego zarządzenia, rozstrzyga w każdym poszczególnym przypadku komendant obwodowy.

§ 23.

Stałe pobory należy wypłacać nauczycielstwu w ratach miesięcznych z góry, remuneracyę za nadobowiązkowe godziny zaś z końcem roku szkolnego.

§ 24.

Komendant obwodowy poleci nauczycielom zaniedbującym swe obowiązki służbowe, lub zachowującym się w sposób sprzeczny z godnością urzędnika c. i k. zarządu wojskowego, aby się usprawiedliwili, zaś na przypadek stwierdzonego przewinienia, wezwie ich do porządku albo ukarze w drodze dyscyplinarnej.

§ 25.

Kary dyscyplinarne są następujące:

a) nagana,

b) przeniesienie za karę na własne koszta na inną posadę nauczycielską w tym samym obwodzie,

c) wydalenie za karę ze służby nauczycielskiej.

Ostatnią karę dyscyplinarną wymierza się z reguły dopiero wtedy, jeżeli siła nauczycielska była przynajmniej raz karaną w drodze dyscyplinarnej.

§ 26.

Przeciw orzeczeniu dyscyplinarnemu może być wniesione w przeciągu 8 dni po ogłoszeniu lub doręczeniu, pisemne odwołanie do jeneralnego gubernatorstwa za pośrednictwem komendy obwodowej.

§ 33.

Zmiana w składzie grona nauczycielskiego, w planie naukowym, lub innych urządzeniach szkolnych, oraz przeniesienie szkoły do innego lokalu, może być przeprowadzone jedynie za zezwoleniem komendy obwodowej.

Odwołanie posiada moc wstrzymującą; wrazie wydalenia za karę może jednak komendant obwodowy usunąć siłę nauczycielską od pełnienia obowiązków, aż do rozstrzygnięcia sprawy.

§ 27.

O każdem wydaleniu za karę ze służby nauczycielskiej, należy donieść jeneralnemu gubernatorowi, a po zapadłej prawomocności ogłosić w jej dzienniku rozporządzeń.

V. Wydatki szkolne i ich pokrycie.

§ 28.

Do wydatków szkolnych zaliczają się koszta następujące:

pobory personalu nauczycielskiego,
datki za naukę religii,
rzeczowe potrzeby.

Do rzeczowych potrzeb zalicza się koszta dostarczania i utrzymywania lokalów szkolnych, opału, oświetlenia i obsługi, dostarczania wewnętrznego urządzenia szkoły, potrzeb kancelaryjnych środków naukowych, wreszcie podwód dla nauczycieli.

§ 29.

Miejscowa rada szkolna zestawia w myśl § 10 lit. a wydatki szkolne dla każdej szkoły osobno w preliminarzu rocznym, który przedkłada się komendantowi obwodowemu do zatwierdzenia.

Zatwierdzony preliminarz stanowi podstawę rozdziału wydatków szkolnych na osoby i korporacye, na których ciąży obowiązek utrzymania szkoły i pokrycia wydatków szkolnych. (Strony utrzymujące szkołę).

§ 30.

Stronami utrzymującemi szkołę są gminy i c. i k. zarząd wojskowy jako następca rosyjskiego skarbu państwowego.

Celem pokrycia wydatków każdej istniejącej szkoły mają wymienione czynniki konkurencyjne w roku szkolnym 1915/16 uiszczać swe datki w tym samym stosunku procentowym, jaki ustanowiła była władza rosyjska na rok szkolny 1913/14. Ten stosunek stwierdzi się na podstawie preliminarzy z roku szkolnego 1913/14, a w braku tychże na podstawie stosownych dochodzeń.

Na pokrycie wydatków nowo utworzonych szkół uiszczać muszą gminy w myśl § 3 liczba 2) przynajmniej 40 procent.

§ 31.

Gminy pokrywają przypadającą na nich część wydatków szkolnych:

a) ze specyalnych do dyspozycyi stojących środków i funduszów;

b) z opłat szkolnych nałożonych wedle zarządzeń komendy obwodowej w myśl § 8 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii.

B.

Prywatne szkoły ludowe.

§ 32.

Podania o zezwolenie na dalsze prowadzenie lub założenie prywatnych szkół ludowych (§ 10 rozporządzenie Naczelnego Wodza armii) należy wnosić do komendy obwodowej, w której urzędowym obszarze znajduje się szkoła, względnie gdzie ma być założoną.

Warunki zezwolenia są następujące:

a) że kierownicy i nauczyciele pod względem moralnym są bez zarzutu;

b) że przedłożony plan naukowy odpowiada w ogólności planom naukowym używanym w równorzędnych publicznych szkołach ludowych;

c) że postarano się o udzielanie nauki religii w sposób odpowiadający istniejącym przepisom;

d) że urządzenia projektowanej szkoły umożliwiają jej osiągnięcie celu, oznaczonego dla szkół ludowych;

e) że lokale szkolne są tak urządzone, iż nie zachodzi obawa, o zdrowie dziatwy szkolnej.

Jeżeliby zmiany naruszały istotę szkoły, albo sprzeciwiały się warunkom, na podstawie których udzielone zostało zezwolenie, może być szkoła dalej prowadzoną dopiero po zatwierdzeniu zmian przez jenerał gubernatora.

§ 34.

Prywatne szkoły ludowe stoją pod bezpośrednim nadzorem komendy obwodowej. (§ 1 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii). Przełożeni odpowiadają jej za wszystko co się w szkole dzieje. Komenda obwodowa może zarządzić usunięcie poszczególnych sił nauczycielskich z zakładu.

§ 35.

Jeżeli w jakiejś szkole prywatnej nie zachowuje się obowiązujących przepisów, lub warunków udzielonego zezwolenia, lub jeżeli okażą się braki innego rodzaju, może komendant obwodowy, nie przesądzając cofnięcia zezwolenia przez jenerał-gubernatora, zastanowić w nagłych wypadkach dalszą naukę aż do ostatecznej decyzyi jenerał-gubernatora. Odwołanie wniesione przeciw temu zarządzeniu nie ma mocy wstrzymującej.

C.

Wejście w życie.

§ 36.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.*)

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii

z 7 marca 1915. dz. rozp. l. 6. w brzmieniu §§. 2., 10. i 11 zmienionych artykułem 1. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 17 października 1915 dz. rozp. l. 41*).

dotyczącego spraw oświaty.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austryacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

I.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Nadzór szkolny.

Najwyższe kierownictwo i nadzór na oświatą i wychowaniem przysługuje c. i k. Zarządowi wojskowemu, który wykonuje je przez Komendantów obwodów i przydzielone im w tym celu organa.

§ 2.

Szkoły publiczne.

Szkoły i zakłady wychowawcze, założone lub utrzymywane wyłącznie lub częściowo przez c. i k. Zarząd wojskowy albo za jego zezwoleniem przez gminę (szkoły publiczne), dostępne są wszystkim mieszkańcom obszaru okupowanego bez różnicy przynależności państwowej lub wyznania.

§ 2 a.

Język wykładowy.

Językiem wykładowym w publicznych szkołach jest język polski.

W tych publicznych szkołach, w których dzieci mające pobierać naukę należą w swej większości do narodowości niemieckiej i używają języka niemieckiego, jako języka towarzyskiego, będzie na zarządzenie Jenerał-Gubernatora używany język niemiecki jako język wykładowy.

---

*) Ogłoszone 12 listopada 1915.

*) Rozporządzenie to weszło w życie w myśl Art. II. z dniem ogłoszenia (23 października 1915).

W obwodach jeneralnej gubernii na wschód od wschodniej granicy lubartowskiego, lubelskiego i janowskiego obwodu będzie na zarządzenie Jenerał-Gubernatora używany język ukraiński jako język wykładowy w tych publicznych szkołach, w których dzieci, mające pobierać naukę, używają w swej większości języka ukraińskiego, jako języka towarzyskiego.

Narzecza rosyjskie nie są językiem ukraińskim w zrozumieniu poprzedniego ustępu.

W publicznych szkołach, w których ma pobierać naukę przynajmniej czterdzieści dzieci używających języka polskiego, niemieckiego lub ukraińskiego jako towarzyskiego, będzie na zarządzenie Jenerał-Gubernatora — jeżeli język towarzyski tych czterdziestu dzieci nie jest językiem wykładowym — udzielana nauka w ich języku towarzyskim, a to dzieciom używającym języka polskiego lub niemieckiego w całej jeneralnej gubernji, dzieciom używającym języka ukraińskiego w obwodach określonych w ustępie 3.

§ 3.

Nauka religii.

Udzielanie nauki religii dzieciom należącym do kościoła katolickiego lub stowarzyszenia religijnego protestanckiego albo żydowskiego, kierownictwo tej nauki i bezpośredni nadzór nad nią, tudzież nad ćwiczeniami religijnemi pozostawia się w szkołach — niezależnie od nadzoru przez c. i k. Zarząd wojskowy — odnośnemu kościołowi czy stowarzyszeniu religijnemu.

§ 4.

Szkoły wyznaniowe.

Wymienionym w § 3. kościołom i stowarzyszeniom religijnym wolno zakładać i utrzymywać z własnych funduszów szkoły dla nauczania dzieci pewnych wyznań. § 1. odnosi się także do tych szkół.

II.

Szkoły ludowe.

§ 5.

Cel szkoły ludowej.

Zadaniem szkoły ludowej jest wychowywać obyczajowo-religijnie dzieci między ukończonym 6. a ukończonym 12. rokiem życia, rozwijać ich władze umysłowe i siły cielesne, wyposażać je wiadomościami i zdolnościami potrzebnemi celem dalszego wykształcenia życiowego i tworzyć podstawę do wychowania dzielnych ludzi i członków społeczeństwa.

§ 6.

Zakładanie i przeistaczanie szkół ludowych.

Komenda obwodowa zarządza zakładanie oraz dalsze prowadzenie szkół ludowych i kieruje nauką i wychowaniem w tych szkołach przez powołane do tego organa.

W ten sposób oznacza się zwłaszcza cel nauki i dba się o dalsze kształcenie w wyższych klasach szkolnych przez przeistaczanie pojedyńczych szkół albo przez łączenie kilku istniejących szkół.

Komenda obwodowa rozstrzyga o urządzaniu, potrzebnem dla celów nauki. wychowania i zdrowotności, o wyposażeniu budynku szkolnego i izb szkolnych, ustanawia środki naukowe i zarządza dostarczenie sił nauczycielskich.

§ 7.

Siły nauczycielskie.

Siły nauczycielskie publicznych szkół ludowych mianuje Komendant obwodu, w którym znajduje się szkoła.

Przy objęciu służby składają siły nauczycielskie następujące przyrzeczenie do rąk Komendanta obwodu:

« Przyrzekam, że będę wiernie i sumiennie spełniał moje obowiązki,

« że się będę gorliwie oddawał moralnemu, umysłowemu i cielesnemu wykształceniu powie-
«rzonych mi dzieci,

« że tak w szkole, jak i po za nią niczego nie przedsięwezmę, coby było skierowane przeciw państwowym urządzeniom Monarchii lub mogło uszczuplić zaufanie w sprawiedliwość i życzliwą pieczę Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości Cesarza i Króla dla Narodu polskiego ».

Siły nauczycielskie, które swoim obowiązkom nie odpowiadają lub zachowują się w sposób niegodny urzędnika c. i k. Zarządu wojskowego, będą usunięte przez Komendanta obwodu.

§ 8.

Opłaty szkolne.

Na cele zakładnia, utrzymywania i przeistaczania szkół ludowych może Komenda obwodowa pobierać opłaty od gminy, w której szkoła jest ustanowiona i od bezpośrednio przyległych gmin.

Każda gmina może się uwolnić od uiszczenia opłaty szkolnej, jeżeli udowodni że w gminie mieszka mniej niż cztedzieści dzieci w wieku między ukończonym 6. a ukończonym 12. rokiem życia, które nie uczęszczają do szkoły publicznej (§ 2,) lub wyznaniowej (§ 4.).

Wysokość opłaty ustanawia się według ilości dzieci w oznaczonym wieku, zamieszkałych w odnośnej gminie, dla których szkoła jest przeznaczoną.

Opłatę wymierza Komenda obwodowa orzeczeniem. Komenda obwodowa może też zażądać datków w naturze oraz dostarczenia gruntu, budynków lub izb w wartości przypadającej opłaty.

§ 9.

Pobory sił nauczycielskich.

Siły nauczycielskie pobierają płacę ze środków na utrzymanie szkoły (§ 8.). Pobory ich oznaczy Komendant obwodu.

Stosunki służbowe sił nauczycielskich określi statut, który w swoim czasie będzie wydany przez komendy etapów armii. *)

III.

Prywatne szkoły ludowe i wyższe prywatne szkoły.

§ 10.

Szkoły prywatne, w których dzieci między 6. a 12. rokiem życia mają pobierać ogólne wykształcenie ludowe (prywatne szkoły ludowe), dalej szkoły prywatne, które pośredniczą wyższe wykształcenie, jak ogólne wykształcenie ludowe, i prywatne szkoły fachowe, wymagające od uczniów mających być przyjętymi, conajmniej tych wiadomości i uzdolnień, które daje szkoła ludowa, wolno dalej prowadzić lub zakładać tylko za zezwoleniem Jenerał Gubernatora pod warunkami wyraźnie przepisanymi; zezwolenie takie może być każdej chwili cofnięte.

W prywatnych szkołach ludowych muszą warunki co do nauki, wychowania i pieczy zdrowotnej odpowiadać odnośnym istotnym przepisom dla publicznych szkół ludowych.

§ 11.

Niższe szkoły prywatne.

Szkoły prywatne dla innych celów, jak oznaczone w § 10., zwłaszcza szkoły przygotowawcze, szkoły niedzielne, niższe szkoły fachowe i t. p., wolno dalej prowadzić lub zakładać tylko za zezwoleniem Komendanta obwodu, pod warunkami wyraźnie przepisanymi; pozwolenie takie może być każdej chwili cofnięte.

Uwagi Komendy obwodowej.

L. 399/Sch. I.

Zwraca się ogólną uwagę na powyższe rozporządzenia, przyczem dodaje się następujące wyjaśnienie:

1) Gminy nie mogą kategorycznie odmówić zobowiązania co do wypełnienia warunków, wymienionych w § 2 rozporządzenia c. i k. Wojskowego Generał-Gubernatora z dnia 31 października 1915, gdyż, według § 8 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 17/10 1915, Ko-

*) To uprawnienie przysługuje obecnie w myśl § 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 25. sierpnia 1915 dz. rozp. l. 34 jeneralnemu gubernatorstwu wojskowemu.

menda obwodowa może na cele zakładania, utrzymywania i przeistaczania szkół ludowych ustanawiać i pobierać opłaty od gmin, jak również może zażądać datków w naturze oraz dostarczania gruntu, budynków lub izb w wartości przypadającej opłaty. Tylko taka gmina może się uwolnić od uiszczania opłaty szkolnej, w której jest mniej niż 40 dzieci w wieku od 6 do 12 lat życia i które nie uczęszczają do szkoły publicznej lub prywatnej wyznaniowej.

2) Nowością, którą wprowadza § 10 rozporządzenia Wojskowego Generał-Gubernatora z dnia 31/10 1915, jest zarządzenie powołania przez Komendanta obwodowego Rad szkolnych miejscowych w każdej gminie, gdzie są szkoły ludowe, a to dla ekonomicznego zarządu tych szkół. Ustanowienie tych Rad szkolnych miejscowych jest w toku, a Komenda obwodowa żywi nadzieję, że organy te, które wkrótce powstaną, zajmą się gorliwie sprawami szkolnemi i do rozwoju szkół niechybnie się przyczynią.

3) Odnośnie do § 32 rozporządzenia c. i k. Wojskowego General-Gubernatora z dnia 31 października 1915, jakoteż do §§ 10 i 11 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 17 października 1915 zauważa się:

a) Prywatne szkoły ludowe i wyższe szkoły prywatne mogą być zakładane lub dalej prowadzone tylko za zezwoleniem c. i k. Wojskowego Generał-Gubernatora.

b) Na zakładanie lub dalsze prowadzenie niższych szkół prywatnych potrzebne jest zezwolenie Komendanta obwodu.

Prowadzenie szkół prywatnych przez dowolnie do tego zgodzone przez gminę osoby jest zatem niedozwolone.

Weszło właśnie w zwyczaj, że gminy, uchylające się od założenia u siebie szkół publicznych, najmują sobie kogoś, kto zaledwie umie czytać i pisać, i za opłatą wcale nieraz znaczną, bo dochodzącą do 1 rb. miesięcznie, posyłają w zimowych miesiącach dzieci swe do takiej szkoły. Nauka taka, chociaż kosztowna, niewiele pożytku przynosi,—dlatego prowadzenie takich szkółek jest wzbronione.

Nagroda i kara.

1) Naczelnikowi gminy Owczary udzieliła Komenda obwodowa remuneracyę w kwocie 50 K. w uznaniu jego gorliwych zabiegów o odrestaurowanie, urządzenie i otwarcie szkół w tej gminie.

2) Czterech sołtysów i dziewięciu innych gospodarzy gminy Opoczno ukarano siedmiodniowym aresztem, ponieważ sprzeciwiali się otwarciu szkół mimo tego, że gmina ta skutkiem wojny prawie że nie ucierpiała, a Komenda obwodowa przyrzekła gminie pomoc pieniężną na pokrycie niezbędnych wydatków, z otwarciem odnośnych szkół połączonych.

Sprawy wojskowe.

6.

Premie za materyał wojenny.

№ 10419. 14/12. 1915.

Za materyał wojenny, znaleziony i doniesiony przez ludność cywilną, względnie w przepisany sposób odwieziony, wypłaca się następujące premie:

a.	za armatę polową do	350 K. 00 h.
b.	za haubicę 10—12 cm.	600 K. 00 h.
c.	za ciężkie działo do	900 K. 00 h.
d.	za sortowany materyał mosiężny «gilzy», miedź, nikiel, bronz za kg. .	00 K. 70 h.
e.	za dobre gilzy artyleryi za kg.	2 K. 10 h.
f.	za ostry nabój infanteryi	00 K. 01 h.
g.	za odłamki naboi artyleryi, zawierające rozmaite metale za kg. . .	00 K. 06 h.
h.	za kompletny karabin austryacki lub niemiecki ;	5 K. 00 h.
i.	za kompletny karabin rosyjski	4 K. 00 h.
j.	za kompletny karabin maszynowy	50 K. 00 h.
k.	za przedmioty wartościowe, lornetki polowe, aparaty i t. p. 5% wartości oszacowanej.	

Ostrych naboi artyleryjskich nie można ze względu na niebezpieczeństwo dotykać, za wskazanie jednak i dokładne określenie każdego miejsca przyznaje się, jako nagrodę, 65 hal.

Znalezione przedmioty należy oddać za pokwitowaniem c. i k. Komendzie obwodowej, która wysokość premii ustanowi i wypłaci.

Przez powyższe premie unieważnia się wszystkie poprzednie, w szczególności—ustanowione zarządzeniem L. 5972 (Dzien. Urz. Cz. V. № 92.)

Aprowizacya.

7.

Taryfa cen targowych na artykuły ogólnego użytku.

E. № 10691. 22. XII. 1915,

Ważna na obwód Opoczno do 31 Stycznia 1916.

Poz.	TOWAR	za	cena K.	cena h.
1	Pszenica	1 q.	30	—
2	Żyto	„	27	—
3	Jęczmień brow.	„	27	—
4	Jęczmień pastew.	„	25	—
5	Owies	„	25	—
6	Przednia mąka pszenna (t. A.)	1 kg.	—	64
7	Żytnia mąka chlebowa (typ C.)	„	—	45
8	Mąka pszenna kuchenna (t. B.)	„	—	46
9	Chleb żytni	„	—	38
10	Za wypieczenie (włącznie z solą i kminkiem)	1 q.	10	—
11	Ryż	1 kg.	2	—
12	Krupy jęczm.	„	—	60
13	Kasza hreczana	„	—	50
14	Grysik	„	—	90
15	Fasola	„	—	60
16	Groch	„	—	85
17	Ziemniaki	„	—	5
18	Świeże jarzyny (kiel, brukiew, buraki, kapusta)	„	—	20
19	Proso	„	—	36
20	Pęcak gruby	„	—	40
21	„ średni	„	—	42
22	Kawa palona	„	6	—
23	Herbata	„	10	—
24	Cukier	„	1	24
25	Sól	„	—	26
26	Pieprz	„	4	10
27	Kminek	„	2	—
28	Cebula	„	—	80
29	Czosnek	„	1	50
30	Chrzan	„	—	44
31	Wino	1 l.	1	60
32	Piwo	„	—	40
33	Wódka	„	2	40
34	Rum	„	3	15
35	Koniak	„	7	—
36	Ocet	„	—	50
37	Oliwa jadalna	„	4	70
38	Mleko	1 l.	—	30
39	Żywe bydło	1 kg.	1	20
40	„ owce	„	—	90
41	„ świnie	„	2	95
42	„ cielęta	„	1	20
43	Gęsi (4 porcye mięsa po 400 g.)	za szt.	6	—
44	Mięso wołowe z kośćmi	1 kg.	2	—
45	Baranina	„	1	50
46	Wieprzowina	„	3	50
47	Cielęcina	„	2	—
48	Słonina	„	5	—
49	Smalec wieprzowy	„	5	80
50	Kiełbasy	„	4	50
51	Szynka	„	7	—
52	Masło	„	4	50
53	Ser szwajcarski	„	3	50
54	Jaja	szt.	—	10
55	Siano, otawa i koniczyna prasow.	1 q.	10	—
56	detto nieprasowane	„	9	—
57	Otręby	„	13	50
58	Słoma prasowana	„	4	—
59	detto nieprasowana	„	3	—
60	Buraki cukrowe	„	2	—
61	Zboża nienadające się jako pożywienie ludzkie, przydatne jednak na paszę dla zwierząt, według jakości do	„	25	—
62	Makuchy	„	20	—
63	Poślad podług jakości	„	8-12	—
64	Bób koński, groch pastewny, łubin, wyka	„	25	—
65	Słód	„	17	—
66	Melassa	„	12	—
67	Drzewo opałowe twarde	Pm³*.	13	—
68	detto miękkie	„	11	—
69	Węgiel kamienny	„	5	—
70	Koks	„	5	—
71	Nafta	1 kg.	1	20
72	Świece	„	2	50
73	Mydło	„	3	—

*) Loco st. kolejowa względnie miejsce zapotrzebowania.

Taryfa musi być we wszystkich lokalach handlowych na widocznem miejscu wywieszona; za nieprzestrzegania tych cen winni karani będą według § 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 15 IX. 1915 № 38 Dz. u. cz. IX. grzywną pieniężną do 20000 k. lub aresztem do 1 roku. Obok kary na wolności może być orzeczona kara pieniężna do 20000 koron.

Sprawy drogowe.

8.

Policya drogowa.

L. 10334. 20/12. 1915.

Przypomina się z całym naciskiem postanowienie § 13 tutejszego rozporządzenia L. 136 z dnia 14/8. 1915, Dz. urz. Cz. III. № 50, według których wszystkie wozy w czasie jazdy mają być zaopatrzone tabliczkami i w porze nocnej oświetlone.

Prawo karnia opornych przysługuje tak c. i k. organom wyposażonym władzą karania, jak niemniej wójtom i sołtysom.

Górnictwo.

9.

Podporządkowanie kopalni i hut Naczelnej Komendzie etapowej.

L. Res. 462 21/12. 1915.

C. i k. wojskowy urząd górniczy w Dąbrowie wraz z niżej naprowadzonemi przedsiębiorstwami górniczemi i hutami podlegać będzie według rozkazu Naczelnej Komendy armii Op. MV. № 106.431. z 9 listopada 1915 aż do dalszego rozporządzenia wprost Naczelnej Komendzie armii (Naczelnej etapowej komendzie).

Przedsiębiorstwa przydzielone wojskowemu urzędowi górniczemu są:

1) Wszystkie kopalnie węgla,

2) Wszystkie kopalnie i składy kruszcu, a więc żelaza, miedzi, ołowiu, cynku, żwiru i rudy siarczanej,

3) Zakłady wytwórcze,

4) Huty cynkowe, ołowiane i miedziane,

5) Huty żelazne: Huta Bankowa, Ostrowiec, Wierzbnik-Starachowice, Bzin-Skarżysko, Stąporków (Końskie), odlewarnie Nieborów (Końskie), Stary Niekłań, Suchedniów,

6) Fabryki maszyn i warsztaty dla napraw Niwka-Dąbrowa, Fitzner i Gamper w Dąbrowie, fabryka drutu kolczastego w Sławkowie, cynkownia Westen w Olkuszu,

7) Fabryki środków wybuchowych, a mianowicie dla płynnego powietrza, miedziankitu i fabryki chloratu,

8) Wszystkie komunikacye, a więc w szczególności kolejki polne. przeznaczone do ruchu wspomnianych zakładów.

Zajęcia.

10.

Zajęcie rzepaku i makuchów.

L. 10525. 19. XII. 1915.

Ponieważ rezultat tutejszego ostatniego ogłoszenia pod Nr. 5619 odnośnie do rzepaku i oleju był zupełnie niedostateczny, zarządza się, co następuje:

Wszystkie zapasy rzepaku muszą być bezwarunkowo najdalej do dnia 15 stycznia b. r. wymłócone i w tym samym terminie odstawione do magazynu monopolowego tutejszej c. i k. Komendy obwodowej w Opocznie, gdzie zostaną zakupione po cenie 43 Kor. za 100 kg.

Wszystkie zapasy makuchu, które nie znajdują się w posiadaniu rolników, mają być odstawione najdalej do dnia 30 grudnia b. r. do magazynu monopolowego w Opocznie, gdzie zostaną zakupione po cenie 20 Kor. za 100 kg.

Na potrzeby własnego gospodarstwa mogą właściciele obszarów dworskich zatrzymać dla siebie najwyżej 300 kg., zaś rolnicy-gospodarze najwyżej 50 kilogramów rzepaku.

Wszystkie znalezione zapasy rzepaku i oleju, które nie zostaną odstawione w powyżej oznaczonym terminie, zostaną bez zapłaty skonfiskowane, ich posiadacze natomiast zostaną ukarani.

Jako cenę sprzedażną za olej na cele spożycia wyznacza się za jeden rosyjski funt w mieście Opocznie 80 hl., w obwodzie natomiast 1 K.

Sprzedaż oleju w mieście Opocznie odbywać się będzie przez Stowarzyszenie Spożywcze «Przyszłość», w obwodzie natomiast przez firmy do tego przez tutejszą c. i k. Komendę obwodową upoważnione.

Sprzedający olej po cenach wyższych, aniżeli tych, powyżej oznaczonych, będą karani grzywnami do 1000 K. oraz aresztem do 6 miesięcy.

W mniejszych ilościach będzie przyjmowany rzepak przez organ wojskowy w młynie rzepakowym Berka Fuchsa w Opocznie, za co wydawane będą przekazy na odpowiednią ilość oleju.

L. 10077. 9/12. 1915.

Na skutek rozporządzeń Generalnego wojskowego Gubernatorstwa NN. 9561 i 15870 zarządza się, co następuje:

Wszystkie w obwodzie znajdujące się zapasy makuchu zostają zajęte niniejszem na rzecz administracyi wojskowej. Mają one być najdalej do dnia 20 grudnia b. r. dostarczone do głównego magazynu wojskowego w Opocznie, gdzie zostaną zakupione po cenie K. 20 za 100 kg.

Zapasy makuchu, które do 20 grudnia b. r. nie zostaną dostarczone zostaną po tym terminie bez odszkodowania skonfiskowane.

Z nagromadzonych w wojskowym magazynie w Opocznie zapasów makuchu będzie pokrywane za zapłatą zapotrzebowanie właścicieli obszarów dworskich.

11.

Zajęcie skór surowych.

L. 9651. 8. XII. 1915.

Wskutek reskryptu c. i k. Najwyższej Komendy etapowej L. 108115 z 1915 roku zarządza się, co następuje:

1) Wszystkie surowe skóry z wołów, cieląt, koni i owiec, które się obecnie znajdują w obrębie tutejszego obwodu u handlarzy, rzeźników i właścicieli składów, oraz uzyskane przy biciu zwierząt zajmuje się dla celów c. i k. Zarządu wojskowego.

Wszystkie zajęcia, uskutecznione przedtem przez inne Władze lub organy, tracą z dniem dzisiejszym moc.

2) Wszyscy handlarze, rzeźnicy i właściciele składów mają natychmiast po ukazaniu się niniejszego ogłoszenia, a później w dniu 1 i 16 każdego miesiąca zgłosić pisemnie w c. i k. Komendzie obwodowej w Opocznie zapas surowych skór i podać gatunek skóry, ilość i miejsce składu.

Potrzebne do tych doniesień formularze można otrzymać w Komendzie obwodowej.

3) Prawo rozporządzania wszystkimi zgłoszonymi zapasami przysługuje wyłącznie c. i k. Komendzie obwodowej w Opocznie.

4) Każde nieprawdziwe doniesienie, wszelka sprzedaż skóry komu innemu, niż osobom, o których mowa w punkcie 5, wszelki tajny wywóz lub ukrycie surowych skór jest zakazane.

Za przekroczenie tego zakazu będzie karała c. i k. Komenda obwodowa grzywną do 2000 koron lub aresztem do 6 miesięcy.

Ta sama kara czeka każdego, kto nie doniesie c. i k. Komendzie obwodowej o zapasach wspomnianych skór, a wie, że należało je zgłosić.

Zaniedbanie doniesienia pociąga nadto za sobą konfiskatę zatajonego zapasu.

Donosicielowi o zatajonym zapasie wyznacza się nagrodę w wysokości 5% wartości tego zapasu. Nagroda ta będzie się należała tylko osobom cywilnym.

5) Zajęte skóry surowe można sprzedawać tylko tym osobom, które są do tego upoważnione przez c. i k. Komendę obwodową. Komenda obwodowa udziela kupcom legitymacyi, ważnych na pół roku, zaopatrzonych we własną fotografię.

6) O dokonanej sprzedaży należy natychmiast donieść pisemnie c. i k. Komendzie obwodowej, podając rodzaj skóry, ilość, cenę i miejsce składu sprzedanych skór surowych oraz nazwisko i miejsce zamieszkania kupującego. To doniesienie ma też i kupujący podpisać.

Formularze do tego należy podjąć w c. i k. Komendzie obwodowej.

Postępowanie przy sprzedaży.

7) Kupujący ma się zgłosić z legitymacyą w c. i k. Komendzie obwodowej, w obrębie której zamierza czynić zakupna.

Komenda obwodowa da mu na podstawie swej ewidencyi wskazówki co do zajętych skór surowych.

Kupujący jest też obowiązany dowiedzieć się w Komendzie obwodowej o cenach maksymal-

nych, i nie wolno mu ich przekraczać, a cenę kupna ma wręczyć właścicielowi skór, zanim skórę weźmie w swoje posiadanie.

Sprzedawca ma wystawić kupującemu saldowany rachunek, który ma zawierać cenę skór surowych, oddzielnie za każdy rodzaj i ilość skóry.

Na podstawie tych rachunków udziela c. i k. Komenda obwodowa skupującemu pozwolenia na przewóz względnie wywóz, mianowicie przy transportach koleją przez kontrasygnatę listu frachtowego, a przy przewozach kołowych przez udzielenia krótkoterminowego świadectwa przewozowego.

Jeżeli się właściciel skór wzbrania sprzedać zajęte skóry po unormowanej cenie maksymalnej z uwzględnieniem zwyczajów handlowych, należy zażądać interwencyi c. i k. Komendy obwodowej, która rozstrzyga o cenie ostatecznie.

Rozstrzygnięcia tego zaczepić nie można.

8) Kupujący, którzy wykraczają przeciw powyższym przepisom, podlegają karze, wymienionej w punkcie 4, o ile nie okaże się uzasadnione wdrożenie sądowego śledztwa karnego.

9) Tej samej karze podlegają fabryki skór (garbarnie), gromadzące bezprawnie takie zapasy skór, które nie stoją w żadnym stosunku do możności ich wyrobienia.

12.

Zajęcie skóry wyprawionej i półwyprawionej.

L. 9853. 21/12. 1915.

W uzupełnieniu tutejszego obwieszczenia z 27 września 1915 L. 5298 zarządza się w myśl rozporządzenia c. i k. Naczelnej Komendy etapowej L. 86.479 z roku 1915, co następuje:

1) Wyprawione skóry wszelkiego rodzaju, znajdujące się w garbarniach lub składach handlowych w obrębie Generalnej Gubernji wojskowej, jakoteż skóry, bedące w wyprawie, zajmuje się na rzecz c. i k. Zarządu wojskowego.

Wszystkie przez inne Władze lub organa wojskowe zarządzone zajęcia skór wyprawionych półwyprawionych tracą moc obowiązującą.

2) Wszystkie garbarnie, jakoteż wszyscy handlarze obowiązani są natychmiast po ogłoszeszeniu tego zarządzenia, póżniej zaś w każdą następującą niedzielę zgłosić pisemnie c. i k. Komendzie obwodowej w Opocznie.

a) zapas skóry wyprawionej, — b) zapas skóry, będącej w wyprawie.

W tym celu należy zwrócić się do c. i k. Komendy obwodowej po odpowiednie formularze.

3) Prawo rozporządzania zgłoszonymi zapasami przysługuje wyłącznie Komisyi odbioru skór wyprawionych przy c. i k. Komendzie obwodowej w Radomiu.

(Po myśli reskryptu Gen. Gubernji wojskowej I. № 1298 z 14 października 1915. Komendy obwodowe uprawnione są do uwolnienia od zajęcia zapasów skór, sprowadzonych dla użytku prywatnego, a nie nadających się do celów wojskowych).

4) Wszystkie fałszywe informacje, każda dowolna sprzedaż, wszelkie przeniesienie na inne miejsce, jakoteż zatajenie zapasów skór jest wzbronione.

Przekroczenia tego zakazu karane będą grzywną do 2000 Kor. lub aresztem do 6 miesięcy. Ta sama kara spotka tego, kto, wiedząc o niezgłoszonych zapasach skór wyprawionych (półwyprawionych), nie uwiadomi o tem c. i k. Komendy obwodowej. Zaniechanie zgłoszenia pociąga nadto za sobą przepadek zatajonych zapasów.

Osoba, która doniesie o zatajonych zapasach, otrzyma wynagrodzenie 5% oszacowanej wartości tych zapasów. Premia ta należy się tylko osobom cywilnym.

5) Zgłoszone gotowe gatunki skór przyjmuje c. i k. centralna Komisya odbioru skór przy c. i k. Komendzie obwodowej w Radomiu.

6) Obowiązkiem odbierającej Komisyi jest:

a) sortowanie skór na gatunki, które mają służyć dla celów wojskowych i na takie, które nie nadają się do tego,

b) ustalenie ceny gatunków skór, uznanych za zdatne dla celów wojskowych.

c) poświadczenie odbioru skór (t. j. przez wys tawienie przepisanego pokwitowania) według gatunku, jakości, wagi i ceny,

d) odstawienie odebranych zapasów,

c) oznaczenie skór, niezdatnych dla celów wojskowych.

7) W razie braku porozumienia się co do ceny, osoba, odstawiająca towar, może odnieść się do c. i k. Komendy obwodowej przy dołączeniu próbki.

C. i k. Komenda obwodowa w przeciągu 24 godzin po wniesieniu odwołania się wyda rostrzygnięcie. Rostrzygnięcie to, jest ostateczne i nie dopuszcza dalszego zaczepiania.

8) Za przyjęte przez Komisyę odbiorczą skóry wypłaca przypadającą należytość, za złożeniem pokwitowania odbioru, Kasa przy c. i k. Komendzie obwodowej w Opocznie.

9) Gatunki skór, uznane za niezdatne dla celów wojskowych, zwrócone będą właścicielom do dowolnej sprzedaży w obrębie obwodu opoczyńskiego. Sprzedaż do innego obwodu wymaga osobnego pozwolenia c. i k. Komendy obwodowej.

10) Uznane za niezdatne dla celów wojskowych gatunki skór, winien właściciel prowadzić w ewidencyi na wykazie, który podlega kontroli c. i k. Komendy obwodowej.

Formularze otrzymać można w tejże Komendzie.

13.

Zajęcie aluminium, ołowiu, miedzi,*) mosiądzu, niklu, bronzu i tombaku.

L. 8679. 25. XII. 1915.

A. Zajęcie.

Na skutek zarządzenia c. i k. Generalnej Gubernii wojskowej z 11 listopada 1915 L. 9356 zarządzam zajęcie:

1) W niebędących w ruchu przedsiębiorstwach przemysłowych, rolniczych i leśnych:

a) samoistne urządzenia z aluminium, ołowiu, miedzi, mosiądzu, niklu i bronzu, i to tak wyłącznie, jakoteż w znacznej mierze z tych metali sporządzone,

b) sporządzone z tych metali znaczniejsze części składowe urządzeń, o ile części te od innych części, sporządzonych z innego materyału, łatwo się dadzą odłączyć.

2) Urządzenia powyższych przedsiębiorstw, choćby i nawet będących w ruchu, o ile dotyczące urządzenia stale nie są w ruchu, jak również aparaty zapasowe i części zapasowe.

3) Urządzenia gorzelniane, sporządzone całkowicie lub w znacznej części z metali, pod 1. a) wyszczególnionych, i to bez względu czy są w użyciu—czy też nie.

4) Zapasy blachy i drutu, grubszych, aniżeli $^1/_2$ mm., płyty, sztaby i rury z aluminium, ołowiu (również twardego), niklu, miedzi, mosiądzu, bronzu i tombaku i to również w razie, jeżeli materyały te zostały pocięte lub przycięte, o ile nie uległy dalszemu przetworzeniu.

5) Surowe odlewy z ołowiu (również twardego), niklu, miedzi, bronzu i tombaku.

6) Następujące przedmioty, sporządzone wyłącznie lub w znacznej mierze z metali, poniżej wyszczególnionych:

a) naczynia do gotowania (wszelkiego rodzaju kociołki, garnki i kubełki, rondle, brytwanny, formy do pieczenia i t. p.) oraz zwyczajne naczynia stołowe (półmiski, filiżanki, spodki. lichtarze i t. p.) z miedzi czystej lub pobielane cyną, względnie innym materyałem,

b) naczynia z czystego niklu, pod a) wyszczególnione,

c) naczynia kuchenne (moździerze, tłuczki do moździerzy), zwyczajne lichtarze, pełne żelazka do prasowania, spodki i t. p. z mosiądzu,

d) miednice, kociołki na wodę przy paleniskach kuchennych, zwykłe naczynia na wodę i wanny z miedzi (tak z samej miedzi, jakoteż pobielane cyną, względnie innym materyałem),

e) kotły do warzenia owoców z miedzi lub mosiądzu, o ile nie należą do części składowych urządzeń fabrycznych,

f) zwykłe kosze na palące się węgle i zwykłe blachy przed piecami z miedzi, mosiądzu, bronzu lub tombaku,

g) mosiężne ciężarki do wag, o ile poszczególny ciężarek waży $^1/_2$ kg. lub więcej,

h) mosiężne zwyczajne karnisze (pełne lub z rury) oraz wieszadła,—dalej, trzonki, nasady i drążki ochronne do dywanów puste, dające się łatwo odjąć, lub z wkładem, łatwo wyciągalnym.

B. Zwolnienie.

1) Techniczne urządzenia w szpitalach, zakładach humanitarnych i naukowych oraz w aptekach są od zajęcia zwolnione.

2) Komenda obwodowa może przyznać zwolnienie od zajęcia:

a) w wypadkach, zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie w odniesieniu do zakładów, wyszczególnionych pod A. 1. do 3),

b) we wszystkich innych wypadkach, w których zajęcie spowodowałoby znaczne utrudnienia w sposobie zarobkowania.

---

*) Miedź, zajęta została w obwodzie opoczyńskim już obwieszczeniem z dnia 5 lipca 1915 L. 307.

C. Odstawa.

Wszystkie zajęte urządzenia i przedmioty należy w czasie od 16 do 30 stycznia 1916 odstawić do Magazynu wojskowego (Fassungstelle) w Opocznie obok dworca kolejowego.
Odstawa może nastąpić całemi gminami.

D. Wnoszenie próśb o zwolnienie od zajęcia.

Prośby o zwolnienia po myśli ustępu B), punkt 2) należy wnieść do 20 stycznia 1916,— później wniesione nie będą wzięte pod rozwagę.

E. Posiłkowy obowiązek gmin.

Za uskutecznienie odstawy większych urządzeń (Ustęp A. 1—3), względnie znaczniejszych ilości innych przedmiotów (Ustęp A. 4—6), których właściciele, względnie zarządcy byliby nieobecni, odpowiedzialni są Naczelnicy gmin,— w tym wypadku są oni uprawnieni do wnoszenia próśb po myśli ustępu B. 2. a.)

F. Wypłata należytości.

Wypłata należytości za dostarczone przedmioty nastąpi natychmiast przy dostawie w Magazynie wojskowym, a to według szczegółowego cennika, który można przeglądać w Komendzie obwodowej, jak niemniej—w Magazynie wojskowym.

G. Sprzedaż z wolnej ręki.

Wszystkie, według ustępu A., zajęciu podlegające przedmioty mogą być sprzedane z wolnej ręki ajentom zbiornicy metali (Metallsammelstelle) w Szczakowej, legitymującym się dokumentem (Dienstzettel) tej zbiornicy, zawidowanym przez Komendę obwodową.

H. Postanowienia karne.

Przekroczenia postanowień niniejszego ogłoszenia, o ile nie podpadają pod surowsze przepisy, karane będą grzywnami do 2000 Kor. lub aresztem do 6 miesięcy, a nadto przepadkiem zatajonych przedmiotów.

Policyjne i polowanie.

14.

Prawo noszenia broni przez ludność cywilną oraz prawo polowania.

L. 11058. 22/12. 1915.

W dzienniku rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce Cz. XII. ogłoszono pod dniem 2 grudnia 1915 dwa rozporządzenia Naczelnego Komendanta Armii z 29 listopada 1915, a to jedno № 44 dotyczące pozwoleń na noszenie broni i amunicyi, drugie № 45 dotyczące wykonywania prawa polowania.

Wskutek wydania tych rozporządzeń tracą swą moc wszystkie dotychczasowe zarządzenia w tych dziennikach (Dziennik urzędowy Cz. V. № 91), o ile stoją w sprzeczności z powyższemi rozporządzeniami Naczelnego Wodza Armii.

Sprostowanie omyłki druku: We wzorze A i B kart na broń (L. 7029 z 3/12 15, Dz. urz. Cz. VI. № 131, wydanie polskie) należy po nad słowem: « Rysopis uprawnionego » wpisać « Fotografia »

Rozmaite.

15.

Włościjańskie kasy pożyczkowe.

L. 9723. 21/12. 1915.

A. Dalsze prowadzenie czynności kasowych.

Włościańskie kasy pożyczkowe, istniejąca na podstawie ustawy o kasach pożyczek i oszczędności dla ludności wiejskich w guberniach: Warszawskiej, Kaliskiej, Kieleckiej, Łomżyńskiej. Lubelskiej, Piotrkowskiej, Płockiej. Radomskiej, Suwalskiej, Siedleckiej, zatwierdzonej przez rosyjskie ministerstwo spraw wewnętrznych dnia 23 listopada 1906, mają, o ile swe czynności wstrzymały, agendy kasowe na nowo podjąć.

W tym celu należy:

1) uskutecznić zamknięcia kasowe po koniec roku 1915,

2) przeprowadzić wybór komisyi rewizyjnych (p. 91 cyt. ust.),

3) o ile poszczególne zarządy tych kas wybrane zostały w pierwszej połowie roku 1914 lub dawniej, przeprowadzić nowe wybory tych zarządów (p. 82. cyt. ust.),

4) przedłożyć do 15 stycznia 1916:

a. imienny skład zarządu i prowadzącego korespondencye (82 i 85 cyt. ust.) z podaniem kiedy zostali wybrani względnie zamianowani,

b. protokół z przeprowadzonego wyboru komisyi rewizyjnej,

c. zamknięcie rachunków za rok 1914 i 1915,

d. sprawozdanie z czynności za rok 1914 i 1915,

e. wynik przeprowadzonego szkontrum przez komisyę rewizyjną (p. 91 i 92 cyt. ust.).

B. Władze nadzorcze.

Wszystkie uprawnienia sprawowane przed wybuchem wojny przez komisarzy włościańskich i gubernialne oraz centralne władze włościańskie (p. 7, 9, 14. 15, 74, 76, 81, 90, 92 cyt. ust.) przechodzą aż do dalszego zarządzenia na Komendę obwodową.

C. Ogłoszenia.

Wszelkie ustawowo przepisane ogłoszenia (p. 31 cyt. ust.) winny być zgłaszane do ogłoszenia w Dzienniku urzędowym Komendy Obwodowej.

D. Język urzędowy.

Z rozpoczęciem roku 1916 księgi winny być prowadzone w języku polskim, na polskich formularzach, również pieczęć kasowa ma być w języku polskim, zaś pieczęcie rosyjskie należy złożyć w Komendzie obwodowej.

E. Zgłoszenie pożyczek państwowych i sum złożonych w kasach rosyjskich.

Niezależnie od przedłożenia ksiąg kasowych (p. A. 4, c) należy do trzech dni donieść:

1) wysokość niespłaconych pożyczek, otrzymanych:

a. od instytucyi rządowych oraz

b. od instytucyi społecznych i prywatnych, o ile te instytucye społeczne i prywatne mają obecnie siedzibę po za obszarem Królestwa Polskiego, okupowanego przez wojska austryacko-węgierskie (p. 19 cyt. ust.),

2) wysokość sum, złożonych w rosyjskim Banku państwowym względnie rosyjskich państwowych kasach oszczędności (p. 17 cyt. ust.).

F. Władza dyscyplinarna.

Władza dyscyplinarna, przewidziana punktem 88 cyt. ust., wykonana będzie w granicach rozporządzenia Naczelnego Wodza z 19 sierpnia 1915 Dz. rozp. Polski Cz. VII. № 30.

III. DZIAŁ: SKARBOWOŚĆ.

Podatki.

16.

Podatek mieszkaniowy.

L. 2145/F. A. 22/12. 1915,

Podaje się do publicznej wiadomości, że na zasadzie art. 766 Ustawy o podatkach stałych Tom V, zbioru praw, wyd. 1903 r. każdy właściciel domu w Opocznie względnie dzierżawca lub upoważniony zarządca domu jest obowiązany składać corocznie na przepisanym formularzu najdalej do 20 stycznia mieszkaniowej Komisyi podatkowej spis wszystkich znajdujących się w ich domu mieszkań i wymienić:

a. nazwisko i stan lokatorów względnie osób, którym mieszkania są odstąpione bezpłatnie,

b. cenę, umówioną z każdym lokatorem, oddzielnie za mieszkanie, opał, umeblowanie,

c. unormowaną cenę za mieszkanie zajmowane przez samego właściciela domu lub oddane bezpłatnie innym osobom.

Za niestosowanie się do postanowień powyższego artykułu podlegają właściciele domów lub osoby przez nich upoważnione na zasadzie postanowień 767 art. Ustawy podatkowej, karze

do 100 Kor., a w razie przedłożenia mylnych wiadomości co do ilości mieszkań i warunków, pod jakimi je wynajęto, karze do 600 Koron.

Deklaracye powyższe należy przedłożyć c. i k. Komendzie obwodowej (oddział skarbowy) do dnia 20 stycznia 1916 r.

Potrzebne do tego formularze można bezpłatnie otrzymać w c. i k. Komendzie obwodowej (oddział skarbowy).

Wyszynki.

17.

Pokątny wyszynk wódki.

L. 1122 F. A. 16/12. 1915.

Doszło do tutejszej wiadomości. że w wielu miejscowościach znajdują się pokątne wyszynki wódki, a szerzone przez to pijaństwo zagraża w wysokim stopniu bezpieczeństwu publicznemu.

Skutkiem tego wzywa się wszystkie c. i k. Posterunki straży skarbowej i Żandarmeryi oraz Wójtów i Sołtysów, aby śledzili za pokątnymi szynkami i o nich donosili c. i k. Komendzie obwodowej.

Przeciwko winnym będą zarządzone bardzo surowe kary.

IV. DZIAŁ: SĄDOWNICTWO.

18.

Władze włościjańskie.

Przeniesienie kompetencyi na Sądy i Komendy obwodowe.

ad E. № 521. 5/12 1915.

Władze włościańskie jakie istniały w myśl ustaw rosyjskich z 25 czerwca 1864 i z dnia 21 maja 1876 nie mogą dla braku odpowiednich organów wykonywać swej działalności, w obecnych zaś stosunkach nie może c. i k. Zarząd wojskowy zebrać nowych potrzebnych organów pomocniczych. Skutkiem tego staje się wobec tej przeszkody niemożliwem zachowanie odnośnych przepisów ustawodawstwa rosyjskiego. (art. 43 konwencyi hagskiej),

Sprawy załatwiane dotąd przez byłe władze włościańskie będą zatem w przyszłości przekazywane do załatwienia władzom w terenie okupacyjnym, a mianowicie:

a). władzom sądowym wedle zasad obowiązujących co do właściwości i toku instancyi sprawy natury prywatnoprawnej,

b). Komendom obwodowym w I instancyi i generalnemu Gubernatorstwu w II i ostatniej instancyi we wszystkich innych sprawach.

Karanie przestępstw lasowych popełnianych w lasach serwitutowych przez uprawnionych do serwitutu należy na podstawie ustawy o karach wymierzanych przez Sędziów pokoju, w szczególności w myśl § 57/7. do właściwości Sądów gminnych.

Sędzia winien w takich wypadkach rozpatrzyć przedewszystkiem jako pytanie wstępne czy sprawca działał w dobrej wierze, z nieświadomości czy też w złej wierze, świadomie przekroczył granice przysługującego mu prawa.

19.

Skazanie za zatajenie mąki.

№ 107/15
3

Delegowany sędzia powiatowy c. i k. Komendy obwodowej w Opocznie Włodzimierz Żegestowski w sprawie Szmula Jośka Kryształa o przestępstwo z § 2 i 3 rozporządzenia Naczelnego Wodza z dnia 15 września 1915 L. 38 Dziennika rozp. c. i k. zarządu wojskowego w Polsce, po przeprowadzonej w obecności Szmula Jośka Kryształa rozprawie orzekł:

Szmul Jośko Kryształ kupiec i handlarz zboża, lat 36, rel. mojżeszowej, zamieszkały w Opocznie winien jest, że w listopadzie 1915 w Opocznie mąkę a więc przedmiot słnżący do zaspokojenia potrzeb ogółu gromadził i handel nią ograniczał, tudzież, że zatail posiadany zapas mąki przed władzą, użył zatem tego środka wprowadzenia władzy w błąd, by przez to dochód swego przedsiębiorstwa kupieckiego podwyższyć ponad miarę stosunkami miejscowymi usprawiedliwioną i aby uzyskać cenę która udrudnia możność wyżycia konsumenta.

czem wykroczył Szmul Josek Kryształ przeciw postanowieniom § 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza z dnia 15 września 1915 l. 38. Dziennika rozp. c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce i za to zasądza go się w myśl powołanego przepisu na karę 14 dniowego aresztu, oraz grzywnę w kwocie 100 koron, a w myśl § 3 wspomnianego rozporządzenia orzeka się konfiskatę zakwestyonowanej mąki.

20.

Listy gończe.

E. № 474/15. 8/12. 1915.

Sąd wojskowy c. i k. Komendy obwodowej w Opocznie poszukuje zbiegłego z tutejszego szpitala w dniu 7 grudnia 1915 o godzinie 6 rano, pozostającego w śledztwie aresztanta Ignacego Rybaka, urodzonego w Tomaszowie, przynależnego do Ujazdu, religii rzyms.-kat., żonatego, rzekomo kupca z zawodu, syna Grzegorza i Katarzyny Rybaków, kilkakrotnie karanego za zbrodnię kradzieży, zbrodnię zgwałcenia i gwałtu publicznego.

Ignacy Rybak jest wzrostu średniego, silnie zbudowany, nosi małe jasno-blond wąsy, rudawy zarost, zwyczajnie wygolony, jasne całkiem krótko ostrzyżone włosy na głowie, ma małe niebieskie oczy, mówi cicho, trochę ochryple,—nos i usta proporcyonalne.

Powyżej opisany uciekł w jasno-popielatem ubraniu, brunatnym kapeluszu i czarnych butach z cholewami.

Ignacy Rybak jest mocno podejrzany, że w lipcu 1915 razem z Janem Rybakiem w Kruszewicach usiłowali dokonać kradzieży z włamaniem i że w nocy na 9 października 1915 ukradli w Libiszowie i Kruszewicach dwa konie łącznej wartości powyżej 600 K. Prócz tego Ignacy Rybak nie odcierpiał jeszcze kary czteroletniego ciężkiego więzienia za zgwałcenie, na którą został skazany w r. 1913.

Uprasza się wszystkie Komendy, Sądy, Władze i organy bezpieczeństwa o aresztowanie i dostawienie podejrzanego.

L. 11070. 16. XII. 1915.

Sąd wojskowy c. i k. Komendy obwodowej w Opocznie poszukuje Benziona Joskowicza, lat 18, urodzonego i przynależnego do Opoczna, rel. mojż. stanu wolnego, kowala, syna tutejszego kowala Abrahama Joskowicza, wzrostu średniego, bez zarostu, o włosach ciemnych, ubranego w czarne ubranie i w czapkę cyklistowską.

Benzion Joskowicz jest podejrzany o to, że w dniu 2 grudnia 1915 w Opocznie popełnił kradzież z włamaniem do mieszkania robotnicy Maryanny Stolarczyk.

Wszystkie Komendy, Sądy, Zwierzchności i Organy bezpieczeństwa uprasza się o przytrzymanie i dostarczenie podejrzanego.

K. 15/15. 8/12 1915.

Ze strony sądu wojskowego c. i k. Komendy obwodowej w Opocznie ścigany jest zbiegły ze szpitala w dniu 7 grudnia 1915 więzień Jan Rybak, urodzony w Niebrowie, przynależny do Ujazdu (gmina Łazisko), zamieszkały w Tomaszowie. liczący lat 18, wyznania rzymsko-katolickiego, stanu wolnego, handlarz jarzyn, bez majątku, umiejący czytać i pisać, syn Grzegorza i Katarzyny, zasądzony prawomocnym wyrokiem powyższego Sądu za zbrodnię usiłowanej kradzieży oraz za występek z § 577 lit. d. wojskow. ust. kar. na karę ciężkiego więzienia przez 6 miesięcy.

Zbiegły jest wzrostu średniego, miernie zbudowany, ma twarz okrągłą, bladą, na głowie włosy jasne, krótko przystrzyżone, zarostu na twarzy brak, cierpi na wyciek z uszów.

Zbiegły odziany był w ubranie jasno-brunatne (kolor sukna ros. płaszczów wojskowych), w takiegoż koloru małą czapkę chłopską, w trzewiki do sznurowania i w bieliznę wojskową austryacką.

Wszystkie Komendy, Sądy, Władze i organy bezpieczeństwa uprasza się o przytrzymanie zbiegłego i o doprowadzenie go do tutejszego Sądu.

C. i k. Komendant obwodu

Tadeusz Wiktor

Pułkownik m. p.